

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. став 1. тачка 4) Устава Републике Србије, којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, безбедност Републике Србије и њених грађана.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Важећи Закон о оружју и муницији („Службени гласник РС” 20/15, 10/19, 20/20 и 14/22) је приликом доношења 2015. године усклађиван са прописима Европске уније који су тада уређивали област контроле оружја и муниције. Имајући у виду да процес европских интеграција нужно подразумева континуирано усклађивање свих релевантних прописа са правом Европске уније, као и чињеницу да су од доношења важећег Закона о оружју и муницији донете две Директиве ЕУ, као и низ Уредби које уређују област контроле малог и лаког оружја, створили су се услови за додатна усаглашавања са актуелним правним тековинама Европске уније. Узимајући у обзир све безбедносне претње савременог друштва, нови прописи Европске уније на рестриктивнији начин уређују ову област, у циљу додатног унапређења начина решавања проблема злоупотребе ватреног оружја у противзаконите сврхе. Након трагичних догађаја из маја месеца 2023. године, започет је опсежан рад на анализи постојећег правног оквира и дефинисању нових законских решења која би подигла ниво безбедности у области набављања и држања оружја и муниције, а истовремено омогућила савесним власницима оружја (пре свега спортисти и ловци) да оружје држе и користе у складу са сврхом за које им је набављање и држање оружја одобрено. Неопходно је да се код власника оружја подигне степен одговорности за његово поседовање. Одговорност легалних власника оружја за оружје које поседују не може се свести на испуњавање административних захтева већ она мора суштински обезбедити да оружје у легалном поседу не представља опасност за друштво.

Законом о оружју и муницији усаглашаване су дефиниције оружја, ватреног оружја, основних делова за оружје и др. Прецизније и детаљније су уређене поједине области и попуњене уочене правне празнине. Дефинисани су и нови појмова из области контроле малог и лаког оружја попут акустичног оружја и оружја за узбуђивање и сигнализацију, праћења кретања оружја. Категорије оружја су измењене и дефинишу се појмовно на исти начин као у Директивама ЕУ. Посебна пажња посвећена је уређењу цивилних стрелишта и заштити малолетника.

У појединим сегментима поштрен је режим набављања и држања оружја, основних делова ватреног оружја, опреме за ватрено оружје и муниције, а услови под којима се оружје држи и чува су прецизније и ригорозније уређени. У погледу услова за набављање и држање оружја, за оружје за личну безбедност је старосна граница подигнута на 21 годину живота, док је постојање оправданог разлога за набављање и држање оружја, као већ постојећег услова, детаљаније дефинисано. За разлику од важећег закона, прецизно су дефинисане безбедносне сметње за набављање и држање оружја. Уводи се и одобрење за набављање муниције за оружје за личну безбедност, уз ограничење количине коју власници оружја могу набавити. Прецизније се уређује ношење и преношење оружја, укључујући и хладно оружје, институт колекционарства је усклађен са његовом правом

природом и са прописима ЕУ. Рестриктивније је уређен режим давања оружја на послугу. Изричито је забрањено набављање оружја на даљину.

Одређене административне процедуре, првенствено у односу на савесне власнике регистрованог оружја, олакшане су смањивањем административних захтева. Уважавајући специфичност животних околности у којима су се наследници затекли након смрти лица које је било власник оружја, продужени су рокови за располагање овим оружјем. Омогућено је власницима спортског и ловачког оружја да ново оружје набављају на основу издатог оружног листа уз обавезу продавца да изврши одређене провере у евиденцијама надлежног органа. Рок важења оружног листа се укида. Спортистима и ловцима се рестриктивно омогућава набављање опреме за оружје за коју важи општи режим забране (оквири са већим бројем метака, модератор звука и др.). Прописују се услови за набављање и држање акустичног оружја за употребу у позоришним представама, филмском и телевизијском снимању и сл. као и набављање и држање оружја и муниције од стране музеја.

Доношења овог закона представља активност у Преговарачком поглављу 24 а произилази и из Реформске агенде Републике Србије 2024-2027. године коју је Влада Републике Србије усвојила у складу са Планом раста за Западни Балкан, у октобру месецу 2024. године. Предложене измене и допуна одредаба Закона о оружју и муницији допринеће повећању степена безбедности грађана Републике Србије, као и благовременом испуњавању обавеза које произилазе из наведене директиве ЕУ, а на глобалном нивоу, заједничкој борби против нелегалног набављања и ношења ватреног оружја.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Основним одредбама Нацрта закона (чл. 1. – 5.), поред утврђивања предмета закона и опсега његове примене, дефинишу појмови оружја и муниције као и значење појединих израза употребљених у овом закону. Између, осталог додати су нови појмови у складу са Директивом ЕУ 2021/555 (акустично оружје, оружје за узбуњивање и сигнализацију, праћење кретања оружја, различита специјална забрањена муниција и др.).

Глава II Нацрта закона (чл. 6. – 9.) уређује категорије оружја, муниције, опреме за ватрено оружје и минско-експлозивних средстава, где се у потпуности мења систематика категоризације оружја у категорије А, Б, Ц и Д, а све у складу са Директивом ЕУ 2021/555, при чему се на предложени начин ватрено оружје детаљније разврстава према својим карактеристикама.

У члану 10. Нацрта закона дате су основне одредбе које се односе на набављање оружја, док су у члану 11. прописани рестриктивни случајеви када се може одобрити набављање оружја из категорије А. Ова могућност се односи на правна лица која се баве специфичним делатностима (заштита критичне инфраструктуре и објеката од посебног значаја за одбрану Републике Србије, произвођачи наоружања и војне опреме) као и на спортске стрелачке организације ако је ово оружје неопходно за такмичење у спортским дисциплинама у којима учествују.

Чл. 12. – 24. Нацрта закона уређују услове за набавку и регистрацију оружја из категорије Б за физичка и правна лица. У односу на постојећа решења, повећана је старосна граница за набављање оружја за личну безбедност са 18 на 21 годину живота, прецизније је прописано доказивање постојања оправданог разлога за набављање оружја.

И даље су прописани услови за физичка лица који се односе на здравствену способност, обуку за руковање ватреним оружјем, услове за безбедан смештај и чување оружја и безбедносну сметњу за набављање и држање оружја, а одредбе које ближе разрађују ове услове су, у складу са дилемама на које је указала досадашња пракса, прецизније дефинисале посебне случајеве и категорије лица. Јасно је дефинисана безбедносна сметња за набављање и држање оружја. На исти начин, јасно и прецизно су дефинисани и услови за правна лица. Даље је уређен поступак утврђивања испуњености услова за издавање одобрења, као и поступак регистрације оружја и издавања оружног листа и врсте оружног листа у складу са овим законом.

Чл. 25. и 26. уређују набављање и држање оружја Ц и Д категорије, а чл. 27. – 29. уређују колекционарство. Појам колекционара је усклађен са европским прописима и дефинисан у складу са природом овог института, односно везан за сврху прикупљања оружја - историјска, културна, научна, техничка, образовна сврха, као и сврха очувања наслеђа. Први пут се уређује набавка и држање оружја од стране музеја (члан 30.).

Набављање и држање оружја од стране странаца је уређено чл. 31. и 32. Нацрта закона, док је чланом 33. Нацрта закона уређено питање преноса власништва над оружјем а чланом 34. Прелазак оружја у власништво Републике Србије.

Глава IV Нацрта закона уређује набављање, држање и пуњење муниције, и набављање и држање основних делова ватреног оружја и опреме за ватрено оружје.

Глава V Нацрта закона прописује питања чувања и руковања оружјем као и услове и процедуре за давање оружја на послугу.

Питања ношења и преношења оружја (како ватреног тако и других врста оружја) детаљно су уређена одредбама чл. 46. – 48. Нацрта закона.

Чл. 49. – 55. Нацрта закона уређују поступак провере испуњености услова за држање оружја од стране надлежног органа и поступак у случају престанка испуњавања услова.

Глава VIII уређује поступање са оружјем у случају смрти власника и нађеним и несталим оружјем. Анализом досадашњих решења утврђено је да је за наследнике оружја одређен исувише кратак рок за располагање оружјем и оцењено је да је оправдано изаћи у сусрет потребама грађана и одредити адекватан рок за поступање од две године, уместо рок од 6 месеци како је сада предвиђено. Такође, продужен је и рок са 45 дана на 60 дана у коме лица која дођу у посед оружја иза смрти власника оружја треба да обавесте надлежни орган ради преузимања истог.

Глава IX Нацрта закона, у складу са новом систематиком, на обједињен начин уређује услове и одобрења за обављање различитих делатности са оружјем и то обуку у руковању ватреним оружјем, поправљање и преправљање оружја, промет оружја и муниције и цивилна стрелишта. Једна од новина Нацрта закона су одредбе које детаљно уређују рад и коришћење цивилних стрелишта, а нарочито коришћење цивилног стрелишта од стране малолетних лица.

Чл. 79. – 89. Нацрта закона обрађене су различите ситуације преношења оружја преко државне границе, као и унутрашњи и међународни транспорт оружја и муниције. Ново решење представља могућност да имаоци Европске дозволе за ватрено оружје могу преносити своје оружје за потребе спорта и лова на основу овог документа, без издавања посебног одобрења.

Глава XII Нацрта закона уређује праћење кретања ватреног оружја и евиденције о оружју које воде Министарство и правна лица и предузетници.

Главе XIII и XIV уређују Надзор над спровођењем Закона, двостепеност у одлучивању и прописују супсидијарну примену закона који уређује општи управни поступак. Чланом 105. на јасан и транспарентан начин је прописано да се за исправе, захтеве, друге списе и радње наплаћује републичка административна такса у складу са законом којим се уређују републичке административне таксе.

Чл. 106. и 107. Нацрта закона разрађен је појам легализације оружја и прописано је да Влада може периодично расписати легализацију.

Глава XVI Нацрта закона садржи казнене одредбе, док Глава XV садржи прелазне и завршне одредбе. Исправе о оружју издате у складу са важећим законом важе до истека рока на који су издате, осим у случајевима када је овим законом није другачије прописано. Прелазни режими су, између осталог, прописани за власнике оружја из категорије А, власнике старог оружја којима је издата потврда о пријави држања оружја из категорије Ц, власнике оружја за личну безбедност који немају навршених 21 годину живота, имаоце колекционарске дозволе и др. Такође прописана је и законска легализација оружја. Почетак примене овог закона одложен је за шест месеци од дана његовог ступања на снагу, што је и рок за доношење подзаконских аката предвиђених овим законом.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење Закона о оружју и муницији није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије, са раздела 15 – Министарство унутрашњих послова.